

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

3 באוגוסט 2008

בתום החגיגות והטקסים לרגל חזרתם של האסירים ללבנון ובראשם סמיר אלקנטאר, נשמעו גם כמה ביטויים של ביקורת נוקבת על חזבאללה ועל עסקת החילופין עם ישראל. חזבאללה הוא חותר להקים בלבנון מדינת "התנגדות" (טרור) בעלת אופי אסלאמי-רדיקאלי, שתהיה כפופה למשטר האיראני וחשופה לתגובות ישראליות קשות¹

ואילו המדינה הלבנונית נכנעת לחזבאללה

האסירים ששחררו במסגרת עסקת החליפין בטקס קבלת הפנים בנמל התעופה של ביירות לוחצים ידיהם של נשיא לבנון מישל סלימאן, יו"ר הפרלמנט נביה ברי וראש הממשלה פואד סניורה (רויטרס, צלם:דלתי נוהרה, 16 ביולי). הממשל הלבנוני השתלב היטב בקמפיין התקשורת של חזבאללה בו "כיכב" המחבל הרוצח סמיר אלקנטאר.

מקור הסמכות האמיתי של חזבאללה

מבחר פרסומים, שנמצאו בכפרי דרום לבנון במהלך "מלחמת לבנון השנייה", המעלים על נס את משנתם האידיאולוגית ופועלם של מנהיגי המהפכה האסלאמית באיראן, ובראשם "המנהיג", עלי ח'אמנאי, מקור הסמכות של חזבאללה

¹ בהמשך ללקט מידע: "שנתיים לאחר מלחמת לבנון השנייה, הוחזרו גופות אלדד רגב ואהוד גולדווסר בתמורה לחמישה אסירים לבנוניים ביניהם המחבל הרוצח סמיר אלקנטאר ו-199 גופות מחבלים. חזבאללה ניצל את העסקה להפקת קמפיין הסברה (בו השתלבו איראן וסוריה). שנועד לבסס מעמדה הפוליטי בלבנון ולהעלות על נס את דרך "התנגדות", דרך הטרור והאלימות" (16 ביולי, 2008).

1. משהסתיימו החגיגות והטקסים, שהפיק חזבאללה לרגל ביצוע עסקת החילופין עם ישראל, החלו להישמע גם כמה קולות ביקורתיים הן נגד העסקה והן נגד התנהלותו של חזבאללה ושאירותיו לעתיד. ברקע לביקורת עומד החשש של מחנה מתנגדי חזבאללה מפני כוחו הגובר של הארגון בממשלה החדשה שקמה לאחרונה, ובפוליטיקה הלבנונית בכלל.

2. ביקורת זאת מצאה ביטוי במאמרים, שהתפרסמו לאחרונה בתקשורת בלבנונית. מאמרים אלו הטילו ספק בהצלחה של חזבאללה בעסקת החילופין, בהדגישם את המחיר הכבד אשר שלמה לבנון ועודה משלמת, באבידות ובנזקי רכוש, על מלחמת לבנון השנייה. מעבר לכך, בשני מאמרים (אלחיאת, אלמסתקבל) הועלה חשש מפני כוונתו של חזבאללה להקים מדינת הלכה אסלאמית בלבנון ולהפוך אותה למדינת "התנגדות" (טרור). מדינה שכזאת תהיה כפופה ל"שלטון חכם ההלכה" בטהראן ולמדיניות האיראנית ותהייה חשופה לתגובות ישראליות, שתפגענה באופן קשה בלבנון.

3. להלן עיקרי מאמרי ביקורת שהופיעו לאחרונה בעיתונות הלבנונית היוצאת לאור בביירות ובלונדון.

נספח

מאמר מאת פחיי זידאן (אלחיאת, 22 ביולי)

4. בעיתון הלבנוני אלחיאת היוצא לאור בלונדון התפרסם מאמר המזהיר מפני כוונתו של חזבאללה להקים מדינת הלכה אסלאמית בלבנון ומפני אפשרות של הקמת "חברת ההתנגדות" (קרי, חברה המבוססת על תפיסת הטרור). לדברי כותב המאמר, חזבאללה הינו **שלוחה של המהפכה האסלאמית האיראנית**, החותרת למשוך לצידה את השיעים הלבנוניים. זאת, באמצעות השירותים הסוציאליים וההומניטאריים שהיא מעניקה להם, ובאמצעות הנשק שנועד לשחרר את דרום לבנון שם מתגורר רוב שיעי. כותב המאמר טוען, כי בכונת חזבאללה להקים מדינה הכפופה לאידיאולוגיה שלה וכפועל יוצא מכך מדינה זו תהיה כפופה ל"שלטון חכם ההלכה" בטהראן². המטרה העיקרית של שלטון חכם ההלכה הינו לייצא את המהפכה האסלאמית אל העולם הערבי והאסלאמי עד שתיווצרנה הנסיבות, שתאפשרנה הקמת מדינה מוסלמית שיעית.

5. המאמר מתריע מפני האפשרות כי חזבאללה יצליח לפגוע בריבונות המדינה הלבנונית ולשקת את היכולות של כוחותיה הצבאיים והביטחוניים. הוא תוקף את תומכי חזבאללה בקרב המחנה הנוצרי ובקרב העדה השיעית. כותב המאמר שואל האם מסכימות האליטות השיעיות לתוכניתו של חזבאללה להקים מדינה דתית טוטליטארית, או שהן שואפות לחיות במדינה פתוחה, פלורליסטית ודמוקרטית. המאמר מסתיים בשאלה איזו לבנון רוצה חזבאללה: "לבנון כמדינה של כולם או לבנון כמדינה שלו".

מאמר מאת פארס ח'שאן (אלמסתקבאל, 27 ביולי)

6. כותב המאמר מתייחס לסוגיה מעוררת המחלוקת לגבי הכללת נושא ה"התנגדות" (קרי, דרך הטרור) בקווי היסוד של הממשלה החדשה. לדברי כותב המאמר חזבאללה לא יכול לוותר על פיסקה בקווי היסוד של הממשלה המרחיבה את הלגיטימיות הניתנת ל"התנגדות האסלאמית בלבנון". כותב המאמר סבור כי חזבאללה לא יוכל לעשות ויתור בעניין זה גם אם ישוכנע שמה שמוסכם לכנותו "התנגדות" איננו עניין לבנוני בלעדי אלא עניין איראני מובהק. כותב המאמר מזכיר כי בעבר הלא התגאה מזכ"ל חזבאללה חסן נצראללה כי מהווה מרכיב

² במהלך הראיון שנערך ב-16 באפריל 2007 לערוץ הטלוויזיה האיראני (בשפה הערבית) אלכות'ר הודה שיח' נעים קאסם, סגנו של חסן נצראללה, כי חזבאללה אינו קובע בעצמו את מדיניותו, אלא סר למרותה של ההנהגה האיראנית ומקבל ממנה את הנחיותיו גם בנושאים צבאיים-מבצעיים מובהקים הנוגעים לעימות עם ישראל. זאת, על בסיס האידיאולוגיה של המשטר האסלאמי האיראני, שנקבעה ע"י האיאתאללה ח'מיני, הקובעת את העיקרון של "שלטון חכם ההלכה" ("ולי אלפקיה"). במהלך הראיון שיח' נעים קאסם, בבואו לתאר את מקור הסמכות של חזבאללה, משתמש בתואר "ולי אלפקיה" ("חכם הדת השליט"), תוארו של האיאתאללה ח'מיני בעבר ושל ממשל דרכו בהווה "המנהיג" עלי ח'מאנאי. פירוט ראו לקט: "שיח' נעים קאסם סגנו של חסן נצראללה מדגיש בראיון לערוץ של הטלוויזיה האיראנית, כי מדיניות הפיגועים של חזבאללה כלפי ישראל (כולל פיגועי ההתאבדות וירי של רקטות לעבר ישראל) זקוקה לאישור הלכתי עקרוני מההנהגה האיראנית" (27 באפריל, 2007)

ב"שלטון חכם ההלכה". לדבריו **משמעות הכרזה זו היא כי כל פעילות חזבאללה תלויה בהוראה הלכתית של מקור הסמכות העליונה באיראן**.³

7. משמעות הדבר היא כי קבלת דרישותיו של חזבאללה אינה רק כניעה לארגון עצמו אלא גם **הכפפת לבנון לידי הרצון האיראני**, כך שעתידיה של לבנון יהיה תלוי בכל החלטה שאותה תקבל איראן. אם תחליט איראן שהצתת עימות עם ישראל תחזק את עמדותיה במו"מ שהיא מנהלת הרי שפירוש הדבר הוא **שלבנון**, אשר אישרה את הלגיטימיות של ה"התנגדות" בעלת האופי האיראני, **היא זו שתהיה חשופה להרס חסר תקדים**. לפיכך, יש להפריד את המדינה מה"התנגדות" אחרת כל ניסיון של חזבאללה לפגוע בביטחונה של ישראל, בשטחה או בחו"ל עלול להביא להשמדתה של כל לבנון. על הכוונת של ישראל נמצא לא רק חזבאללה אלא גם המדינה הלבנונית הנותנת לו מחסה, בדיוק כמו מצבה של אפגניסטן מול ארגון אלקאעדה.

אליאס חרפוש (אלחיא, 22 ביולי)

8. כותב המאמר טוען כי החגיגות לרגל שחרור האסירים וקבלת גופות החללים הוכיחו עד כמה מרכזי מקומו של חזבאללה בזירה הלבנונית ועד כמה חסרת אונים המדינה מול כוחו המתעצם, לא רק במובן הצבאי כי אם גם בתחום הציבורי. לראייה ארגון חזבאללה הצליח לכפות מו"מ (על החיילים החטופים), שאותו ניהל לבדו מול הקהילה הבינלאומית ומול גופים בינלאומיים כמו מזכ"ל האו"ם והצלב האדום הבינלאומי. זאת, בשעה שהמדינה צפתה מהצד והסתפקה בהיענות לקריאה לחבק את המשוחררים עם הגעתם ללבנון. כותב המאמר מוסיף, כי אין תקדים בהיסטוריה של לבנון בעת החדשה לכך שמפלגה הגיעה למעמד שכזה. לדבריו, היו כבר מפלגות שהתחמשו, השתלטו על אזורים, גבו דמי חסות וניסו להשתלט על קבלת ההחלטות של המדינה. אולם חזבאללה עולה עליהם בנהלו את המו"מ מעמדה שווה מול גופים רשמיים מרכזיים בעולם, שאינם נרתעים מלקיים עימו קשרים.

9. לאחר הישג שכזה אומר כותב המאמר, הדרישה מחזבאללה עתה לוותר על מעמדו אינה ריאלית. אין מישהו במדינה שמסוגל להעלות דרישה שכזאת וגם אם היא תועלה הרי שחזבאללה אינו מתכוון כלל להיענות לה. שכן חזבאללה מחויב ל"התנגדות" (קרי, הטרור) ותוכנית ה"התנגדות" של חזבאללה הופכת איפוא, לתוכנית העבודה של כל הלבנוניים ושל המדינה על כל מוסדותיה. כתוצאה מכך הופכת חזבאללה להיות המפלגה השלטת על האסטרטגיה הלבנונית במקום להיות אחת המפלגות בממשלת אחדות לאומית. במצב שכזה יש למדינה הלבנונית שתי ברירות בלבד: להשלים עם הגורל ולמצוא נוסחה שתשאיר בעינה את תוכניתו של חזבאללה או לצאת לעימות.

³ חזבאללה מכיר ב"מנהיג" האיראני עלי ח'מאנא'אי כמקור סמכות והדבר מצא ביטוי בחומרי שלל שנפלו לידי צה"ל במלחמת לבנון השנייה.